

Asiantuntijalausunto

5.2.2026

VN/12/2026
VN/12/2026-TEM-5

Eduskunta
Valtiovarainvaliokunnan verojaosto

Viite: Valtiovarainvaliokunnan verojaosto 6.2.2026

Työ- ja elinkeinoministeriön lausunto hallituksen esityksestä eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (HE 194/2025 vp)

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan verojaosto on pyytänyt työ- ja elinkeinoministeriön asiantuntijalausuntoa asiasta: HE 194/2025 vp hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta. Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa asiasta seuraavaa:

Hallitus on antanut esityksen eduskunnalle laeiksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annetun lain liitteen muuttamisesta (HE 194/2025 vp). Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi nestemäisten polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia sekä sähkön ja eräiden polttoaineiden valmisteverosta annettua lakia.

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi liikenne- ja lämmityspolttoaineista energiaverotuksen yhteydessä kannettavaa huoltovarmuusmaksua siten, että sen suuruus perustuisi polttoaineen energiasältöön. Keskimäärin liikenne- ja lämmityspolttoaineista huoltovarmuusmaksulla kerättävä verotuotto säilyisi ennallaan, vaikka huoltovarmuusmaksun perusteen muuttumisen takia polttoainekohtainen verotaso muuttuisi. Huoltovarmuusmaksusta kertyvän verotuoton korottamiseksi sähköstä kannettavan huoltovarmuusmaksun tasoa korotettaisiin 0,013 sentistä 0,085 senttiin kilowattitunnilta molemmissa sähköveroluokissa.

Ehdotetut muutokset kasvattaisivat huoltovarmuusmaksun vuositason tuottoa 36 miljoonasta eurosta 92 miljoonaan euroon vuoden 2026 tasossa. Huoltovarmuusmaksun tuloutettaisiin nykyiseen tapaan valtion talousarvion ulkopuoliseen huoltovarmuusrahaan. Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1.4.2026.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että Suomen turvallisuusympäristö on muuttunut merkittävästi ja pitkäaikaisesti. Tämä heijastuu myös huoltovarmuustoimintaan. Ministeriö katsoo, että uudet ja vahvistuneet uhat korostavat varautumisen merkitystä. Tämä edellyttää, että huoltovarmuuden turvaamisen ja varautumisen tasoa vahvistetaan ja että siihen varataan riittävät resurssit. Huoltovarmuuden kansallinen turvaaminen sekä kansainvälinen yhteistyö pitkäkestoisessa vakavassa uhkaympäristössä edellyttää huoltovarmuuden rahoituksen riittävää turvaamista sekä lyhyellä, keskipitkällä että pitkällä aikavälillä.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Työ- ja elinkeinoministeriö

Käyntiosoite
Besöksadress
Office

Puhelin
Telefon
Telephone

Faksi
Fax
Fax

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet

PL 32
00023 Valtioneuvosto

Aleksanterinkatu 4
Helsinki

0295 16001
+358 295 16001

09 1606 2160
+358 9 1606 2160

kirjaamo.tem@gov.fi
www.tem.fi

Laki huoltovarmuuden turvaamisesta ja Huoltovarmuuskeskuksesta (107/2026) tulee voimaan 1.4.2026. Virastoksi muuttuvan Huoltovarmuuskeskuksen hoidossa on jatkossakin nykyinen valtion talousarvion ulkopuolinen huoltovarmuusrahasto. Rahastoon tuloutetaan huoltovarmuuskasun tuotto.

Uuden lain mukaan huoltovarmuusrahastosta voidaan kattaa materiaalisesta varautumisesta aiheutuvat kustannukset ja investoinnit sekä muualla lainsäädännössä huoltovarmuusrahastosta katettavaksi säädettyt korvaukset. Rahastosta voidaan lisäksi korvata Huoltovarmuuskeskuksen ohjelmatoimintaan liittyviä huoltovarmuustoimenpiteitä, muita kuin materiaaliseseen varautumiseen liittyviä huoltovarmuuden turvaamiseen liittyviä välttämättömiä investointeja sekä kriisitoimenpiteistä aiheutuvia kustannuksia. Huoltovarmuusrahaston käyttötarkoitusta ei olla laajennettu nykyisestä.

Työ- ja elinkeinoministeriö painottaa, että huoltovarmuusrahaston on oltava kooltaan riittävä vastaamaan nopeasti toimintaympäristön vaatimiin toimenpiteisiin ja muuttuviin haasteisiin. Lisäksi rahaston pitkän aikavälin kantokyky on turvattava, jotta huoltovarmuusrahaston käytölle asetetut lakisääteiset sekä varautumiseen ja vakaviin häiriötilanteisiin liittyvät toimenpiteet pystytään rahoittamaan kaikissa olosuhteissa.

Työ- ja elinkeinoministeriö toteaa, että huoltovarmuuden rahoitustarpeiden noustessa rahaston rahoitus pohja ei ole kasvanut samassa tahdissa. Huoltovarmuuskasun tuotto on pidemmällä aikavälillä ollut laskeva kahdesta syystä. Ensinnäkin huoltovarmuuskasun tasoon ei olla tehty inflaatiotarkistuksia, joten sen reaalin tuotto on laskenut merkittävästi. Lisäksi huoltovarmuuskasun kertymä pienenee energiatehokkuuden parantuessa sekä kulutuksen siirtyessä matalamman huoltovarmuuskasun ja huoltovarmuuskasuttoman kulutuksen piiriin. Ministeriö katsoo, että huoltovarmuuskasun nykyinen tuottotaso ei turvaa riittävää kantokykyä.

Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että hallituksen esityksen mukainen huoltovarmuuskasun ja varsinaisen energiaverotuksen rakenteen yhtenäistäminen on perusteltua. Ministeriö pitää tarkoituksenmukaisena, että liikenne- ja lämmityspolttoaineista kannettavan huoltovarmuuskasun suuruus määriteltäisiin eri polttoaineiden energiasisällön perusteella, jolloin se vastaisi energiaverotuksessa sovellettavan energiasisältöveron perusteita. Samoin on perusteltua, että lämmityspolttoaineiden huoltovarmuuskasun olisi muun energiaverotuksen eron tapaan liikennepolttoaineita matalampi.

Hallituksen esityksen mukaan huoltovarmuuskasun korottaminen kohdistettaisiin sähköön, jolloin molempien sähköveroluokkien huoltovarmuuskasua korotettaisiin. Työ- ja elinkeinoministeriö katsoo, että esitys huoltovarmuuskasun korotuksen kohdentamisesta sähköön turvaa kannettavan huoltovarmuuskasun kertymän tulevaisuudessa muun muassa sähkön veropohjan arvioidun kasvun ja energiajärjestelmän sähköistymisen vuoksi.

Henri Backman
Neuvotteleva virkamies
puh. 0295 063 581
henri.backman@gov.fi